

De hitte pakt ons in als een warme deken. De zon gloeit ongenadig op de ruiten. Als je de raampjes opendraait heb je de schroeiende hete wind rechtstreeks op je wangen.

Oplossing: raam open aan de schaduwkant, als die er is, raam dicht aan de zonkant. Samen met een flinke laag zonnebrand (factor plamuur) is het uit te houden. Tenminste dat maak ik mijzelf wijs.

We zitten opgepakt samen met 20 naaimachines, een heerlijke dikke wollen deken voor de koude Sahara nacht, waarvan Demba bedacht heeft dat ik daar deels op kan zitten en het andere deel lekker achter mijn rug kan stoppen, dan hoeven we geen tax te betalen omdat hij in gebruik is. Binnenlandse tax is hier gebruikelijk als je van de ene provincie naar de andere reist, speciaal voor zaken die iedereen heeft, dan vang je tenminste iets.

Voor de naaimachines is minder belangstelling, ik begrijp niet waarom, maar zij zelf ook niet denk ik. In Achram aangekomen rollen we moe van de hitte, de reis en de slaap op onze deken, we hangen een klamboe aan de auto en in de warme stralen van de motor die nog staat na te stomen vallen we in slaap. Ik word wakker door het geluk van een geit aan mijn tenen, als ik hem wegjaag raakt hij verstrikt in de klamboe. Met moeite valt er nog iets te redden.

We gaan eerst met de bouwers naar de plek waar de gezondheidspost moet komen. De plannen worden uitgelegd, de papieren plattegrond nogmaals bekeken en besproken. De dokter heeft plotseling een ander idee, we luisteren geduldig naar zijn plannen, om het kantoor dichtbij de vrouwenkliniek te bouwen, zodat hij makkelijk heen en weer kan lopen.

We wijzen hem erop dat in dat geval de toegangspoort gewijzigd moet worden, er geen ruimte is voor een ziekenzaaltje, en de ramen van de bevallingskamer uitkomen in de wachtruimte van de patiënten. Mannen en vrouwen zouden van dezelfde toilet gebruik moeten maken omdat er geen ruimte is voor een extra blok. Hij beaamt onze bezwaren, maar opnieuw vertelt hij over de afstand van 75 meter van de vrouwenkliniek naar de gezondheidspost.

Voorzichtig vraag ik naar de verloskundige die de leiding heeft van de vrouwenkliniek.

Hij beaamt dat zijn werkterrein buiten de kliniek valt, maar mocht ze zijn advies nodig hebben dan zou hij in de buurt zijn. Wij vragen de verloskundige of zij bereid is de afstand van 75 meter te overbruggen als zij vragen heeft aan de dokter, lachend antwoordt zij: goed voor mijn lijn, maar als hij mijn advies wil moet hij de sprint maken.

Iedereen lacht en het probleem lijkt opgelost.

We praten stevig over de prijs van zand, beton en ijzer, de prijzen die verschillen van die van Nouakchott, maar uiteindelijk worden we het eens. We betalen iets meer, maar onze bouwers mogen gratis bij hem slapen.

Dan volgt er nog de discussie over het graafwerk dat door lokale mensen gedaan kan worden. Ook kunnen de (rijkere) mensen uit het dorp voor eten en water voor de bouwploeg zorgen.

Onze volgende taak is de verdeling van de naaimachines. Vorig jaar spraken wij af dat vier dorpen in de rimboe die per dorp een coöperatie vormen, vier machines zouden krijgen om een project te starten. De laatste vier machines zouden voor een groep in Achram zijn.

De nieuw aangestelde burgemeester is van mening dat alle machines in Achram moeten blijven, omdat daar sinds ons bezoek in december 22 coöperaties bij zijn gekomen. Demba toont begrip voor de situatie maar maakt duidelijk dat wij de vier (armste) dorpen de handmachines hebben beloofd en dus daaraan gebonden zijn.

Er ontstaat een heftig meningsverschil waar we niet uitkomen en we besluiten er morgen op terug te komen.

De volgende dag zijn alle vrouwen van de 22 coöperaties aanwezig en binnen drie minuten is er opnieuw een heftig conflict. Wat Demba ook probeert, het lukt niet om de massa tot bedaren te brengen.

Ik voel me boos worden en zeg dat we ook alle machines weer mee kunnen nemen, maar dat we dat niet doen omdat we ze beloofd hebben. Demba herinnert hen aan mijn Afrikaanse naam Woodi die waarheid betekent, vrij vertaald: ze zegt wat ze doet en doet wat ze zegt. Iemand vraagt welke marabout mij die naam gegeven heeft. Demba noemt de naam van de man, die grote bekendheid heeft in Mauritanië en Senegal. Er valt een stilte en een van de vrouwen zegt aarzelend dat ik het probleem maar moet oplossen zoals ik denk dat goed is. In overleg met hen en de burgemeester besluiten we in de rimboe-dorpen twee naaimachines met toebehoren af te leveren, daar meer stof en garen achter te laten omdat zij verder weg

van de bewoonde wereld zitten en dus moeilijker kunnen inkopen.

De machines die overblijven zullen verdeeld worden onder de coöperaties die er bij ons vorige bezoek al waren. Wil men gebruik maken van de machines kan men zich bij een van die coöperaties aansluiten.

Demba zegt lachend dat wij sterk de indruk hebben dat na ons vertrek in november iedere familie een eigen coöperatie heeft opgericht, om zo voor hulp in aanmerking te komen.

Na de belofte volgend jaar bij goed resultaat nogmaals 20 machines te komen brengen, wordt er niet meer geprotesteerd.

Van Achram rijden we in de hitte naar Moudjeria, daar worden we tijdens de nacht overvallen door een hete zandwind. We doen geen oog dicht. Bij het licht van de maan sta ik moe, bezweet, en volgeplakt met zand chagrijnig op om me af te spoelen met één liter warm water. Na een kop thee, brood is er niet, vertrekken we om 5 uur via een onbegaanbaar gebied verder de Sahara in met als enige levende wezen hier en daar een kameel. Om ongeveer 12 uur komen wij bij de (ex)slavengemeenschap aan. De rieten hutten branden in de felle zon. Geen schaduw, nergens. Zij graven een ondiepe kuil waarin de koelte voelbaar is; dankbaar voor deze zorg is mijn chagrijnigheid als sneeuw voor de zon gesmolten. We praten over de toekomst, mannen en vrouwen, hier geen sluiers en ook nauwelijks verschil. De sfeer is hoopvol. Alleen al dat wij erkennen dat zij er zijn maakt de sfeer vriendschappelijk. We kennen elkaar al jaren maar hebben tot nu toe weinig kunnen doen.

We vertellen hen over het nieuwe regime dat de slavernij wil aanpakken. De Meesters een straf opleggen tot maximum tien jaar en/of een geldboete.

We vertellen dat wij gesproken hebben met de eigenaar van het land waar zij op wonen en dat wij een stuk grond met dadelpalmen voor hen hebben kunnen bemachtigen. We vertellen dat we zullen proberen geld te krijgen voor een afrastering en een sondage, een hand-/voetpomp. Dan kunnen de mannen en vrouwen het land bewerken, naast de dadels landbouw plegen. Samen met de schapen en geiten kunnen ze dan in hun eigen levensonderhoud voorzien en zijn ze werkelijk vrij. Voor de kinderen kunnen we dan een grotere klas bouwen; zij hoeven dan niet meer hele dagen te werken.

Voor de vrouwen kunnen we een kleine kamer bouwen waar de baby's geboren kunnen worden. Nu is de vrouwen- en kindersterfte rond de geboorte enorm hoog door de moeilijke omstandigheden waarin de kinderen geboren worden. Ik denk beschaamd aan mijn chagrijnigheid over de laatste twee ongemakkelijke nachten. En voel even, een heel klein beetje wat deze vrouwen dagelijks te verduren hebben. De hitte, de wind, het zand.